

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Cursus Theologicus

Gormaz, Juan Bautista

Augustae Vindelicorum, 1707

Sect. 1. De Quidditate, & Objecto Spei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81950](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81950)

citur: Filij Sanctorum sumus, & vitam illam expectamus, quam daturus est eis, qui fidem suam nunquam mutant; id est Deus, qui fidelis est, constans in promissis; & ad Rom. 5. *Gloriamur in spe glorie secundum spem vite eterne, quam promisit, qui non mentitur Deus, vide num. sequenti.*

SECTIO I.

De quidditate, & objecto Spei.

3. Suppono 1. Actum spei Theologicæ, utpote pertinentem ad voluntatem, non esse formaliter certum: certitudo enim formalis solum convenit actui intellectus; nihilominus quia actus spei Theologicæ fundatur in fide certissima de divinis promissionibus, ut diximus num. superiori, & constat ex Paulo ad Hebræos 11. *Est autem fides sperandarum substantiarum rerum, exinde spes non quidem intrinsecè, sed quasi participativè per denominationem extrinsecam ab actu certissimo fidei, in quo radicatur, denominari solet certa, ut notavit D. Thomas 2. 2. quæst. 18. art. 4. in Corpore: & sic etiam spes certitudinaliter tendit in suum finem, quasi participans certitudinem à fide qua est in vi cognoscitiva, & ibidem ad secundum, quod aliqui habentes spem deficiunt à consecutione Beatitude, contingit ex defectu liberi Arbitrii ponentis obstaculum peccati; non autem ex defectu divina potentie, vel misericordie, cui spes innititur; unde hoc non præjudicat certitudini spei; atque in eo sensu intelligitur Paulus 1. ad Corinthios 1. *Ut spes nostra firma sit pro nobis, & ad Hebræos 6. Confingimus ad tenendam propositam spem, quam sicut anchoram habemus anime tutam, ac firmam; tum etiam Anselmus, Ambrosius, & alij, qui pro spe firma, reponunt certam: & Tridentinum sess. 6. cap. 13. dum ait: Nemo sibi certi aliquid absoluta certitudine polliceatur, tametsi in Dei auxilio firmissimam spem collocare, & reponere omnes debeant.**
4. Suppono 2. ex dictis num. 6. de Beatitudine, dari finem qui, finem quo, & finem cui; finis qui est res illa, quam ratione sui per actum appetimus quasi ultimum bonum operationis; finis quo est habitudo, unio, seu possessio ipsius finis qui; tandem finis cui est ille, à quo finis qui possidendus est: explicatur exemplò, spero obtinere Deum per formalem Beatitudinem, sive per visionem, & amorem beatificum, illumque ut bonum mihi fiducialiter desidero: unde fit, quod Deus ipse est finis qui; formalis Beatitudo, qua possideri desideratur, est finis quo, & ego ipse, qui Deum mihi desidero, sum finis cui. Suppono 3. Spem utpotè respicientem finem qui, ut futurum, & consequibilem per intimam possessionem, non posse exercere gaudium de objecto, ut ita jam possesso, cum adveniente ea possessione deficiat
- R. P. Gormaz Theolog. Tom. I.

futuricio ad spei tendentiam requisita, ut constat ex num. 1. atque ipsa spei natura demonstrat, & docet Paulus ad Rom. 8. *Spes autem qua videtur, non est spes; nam quod videt quis, quis sperat; si autem quod non videmus, speramus, per patientiam expectamus; quare ex aliis virtutibus, quæ eliciunt gaudium circa suum objectum, ut possessum, defumi nequit paritas ad spem: nam illæ aliæ virtutes ad exercitium suorum actuum non exigunt objecti primarij futuritionem, qualem exigit spes: unde per spem solum gaudere possumus, de actu ipsius, quo primarium suum objectum respicit, ut futurum, & desiderat, juxta doctrinam ipsius Apostoli in eadem Epist. ad Rom. 12. *Damino servientes, spe gaudentes.**

5. Quapropter Beati licet videant, quod ipsorum Beatitudo est ipsis bona, totum ipsorum bonum amant per ardentem charitatis amorem; quia bonum illud Deo placet, ut diximus num. 261. de Beatitudine: quòdli aliquando supernaturaliter amant eadem bona, quia ipsis bona, cum iste non sit frequens agendi modus Beatorum, non exigit specialè virtutem; sed sat est omnipotentia extrinsecè applicata, & tunc ille erit amor concupiscentiæ, qui stat in eo, quòd aliquis velit bonum, quia sibi bonum; at nan erit amor spei, qui supra istum conceptum addit velle bonum futurum, & non possessum: unde sicut omnis homo est animal, at non omne animal est homo; ita omnis actus spei est actus concupiscentiæ, at non omnis actus concupiscentiæ est actus spei: siverò Beati ex prævia tanti boni cognitione necessariò amant naturaliter illa bona, quia ipsis bona, exinde erit, quia ex tanto gloriæ pondere naturalis potentia obruetur ad exerendas naturales suas vires juxta ea, quæ diximus à num. 733. de fide; cumque actus naturales non specificent habitum per se infusum, ex illo modo agendi argui non potest in Beatis novus habitus per se infusus. His positis.

6. Affero 1. contra aliquos Theologos, quos suppresso nomine citat Oviedus Controversia 1. De spe puncto 2. num. 8. Habitudo spei Theologicæ est virtus Theologica, non quidem ad intellectum, sed ad voluntatem spectans. Probatur conclusio: spes nostra non est virtus Theologica expressiva, sed affectiva; ergo non pertinet ad intellectum, sed ad voluntatem. Probatur ant. spes attingit Deum ultimum finem, ut bonum nobis, non quidem præferendò nos Deo, quod esset vitium; sed præferendò Deum nobis; cum non velimus Deum nobis, ut ipse ullo modo à nobis perficiatur, sed potius, ut ipse tanquam infinita bonitas, ultimusque noster finis perficiat, & satiet nos: hæc enim tendentia virtuosa est, cum sit conformis naturæ rationali, ut rationali; & Deus, qui non ad malum, sed ad bonum hortari potest, hortetur nos ad illam in Sacra Scriptura: sic 1. Corinthiorum 9. *Omnis, qui in agone contendit, ab omnibus se abstinere, & illi quidem,*

quidem, ut corruptibilem coronam accipiant; nos autem incorruptam. Ad Colossenses 3. Quodcumque facitis, ex animo operamini, sicut Domino, & non hominibus, scientes, quod à Domino accipietis retributionem hereditatis. 1. Petri 5. Cum apparuerit Princeps Pastorum, percipietis immarcescibilem gloria coronam, & Apocalypsis 2. Esto fidelis usque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ; unde Tridentinum sess. 6. cap. 16. Bene operantibus usque in finem, & in Deo sperantibus, proponenda est vitæ aeterna, & tanquam gratia Filiis Dei per Christum Jesum fideliter promissa, & tanquam merces ex ipsius Dei promissione bonis ipsorum operibus, & meritis fideliter reddenda: & Can. 31. Si quis dixerit, justificatum peccare, dum inuitu eterne mercedis bene operatur, Anathema sit. Ex quibus omnibus habetur, quod Deus non solum consulit, sed etiam præcipit, ut ipsum fiducialiter desideremus tanquam ultimum nostrum finem: unde Alexander VII. 24. Sept. anno 1667. inter viginti octo propositiones hanc ordine primam damnavit: *Homo nullo unquam vitæ suæ tempore tenetur elicere actum fidei, spei, & charitatis ex vi præceptorum divinorum ad eas virtutes pertinentium*: atqui virtus data ad elicendum desiderium fiduciale Beati tudinis eo non est expressiva, sed affectiva: siquidem desiderium non pertinet ad intellectum, sed ad voluntatem: ergo &c.

7. Respondebis: 1. ex Durando, spem rigorosè & simpliciter loquendò non videri esse virtutem: unde neque erit virtus expressiva, neque affectiva; ratio ejus est, quia virtus voluntatis ex Philosopho 1. Ethicorum est dispositio perfecti ad optimum; spes autem, cum non verletur circa objectum possessum, sed circa futurum, non est dispositio perfecti, sed perficiendi: quin potius dispositio perfecti est rectus, & non turpis, & inversus tendendi ordo; at spes, cum Deum velit ut nobis bonum, non videtur habere rectum, sed potius turpem, & inversum tendendi ordinem; nam Deum nobis velle est referre Deum ad nos tanquam ad finem, quod turpe est, & inordinatum; cum Deus sit finis, ad quem referenda, & cui volenda sunt omnia. Contrà tamen 1. Virtus non est dispositio perfecti præsuppositivè, sed constitutivè in sua linea; cum non supponat hominem ante virtutem habitualiter, & stabiliter virtuosum, sed talem constituat; quod certè convenit spei, quæ in sua linea reddit hominem habitualiter, & stabiliter virtuosum, licet exerceat actus circa objectum futurum; neque virtus est dispositio perfecti ad optimum sumptò optimò pro optima omni operatione, num cum optima omnium operatio sit sola charitas, sola charitas esset virtus, quod est contra Philosophum plures voluntatis virtutes admittentem; sed dicitur dispositio perfecti ad optimum, sumptò optimò pro honesto, quod quidem est optimum inter tria bonorum genera cum, sit melius utili, & jucundò; hoc autem bonum certè re-

spicit spes, cum honestum sit, & nature ut rationali valde conformis, Deum finem suum ultimum omnibus aliis præferre, illumque quærere, & desiderare; neque in modo quærendi, & desiderandi reperiri potest ulla inordinatio; siquidem spes non ordinat Deum ad nos præferendò nos illi, sed subjiciendò nos ipsi Deo, tanquam ab ipsa sua sola infinita bonitate misericorditer satiosos, & perficiendos; in quo nulla fingi potest inversio, & inordinatio: ergo &c. Contrà 2. Deus non solum est ultimus sibi finis, & sibi bonus, sed etiam est ultimus noster finis, & nobis bonus: ergo non solum amamus ordinatè, & virtuosè Deum, ut ultimum sibi finem, sibi que bonum, sed etiam ut ultimum nobis finem, nobisque bonum.

Respondebis 2. ex Arriaga, habitum spei rigorosè, & simpliciter loquendò non stare solum in qualitate pertinente ad voluntatem, sed etiam in qualitate pertinente ad intellectum, ac proinde esse complexum ex utraque; respositio ejus est, quia actus spei complectitur desiderium, & fiduciam, ita ut desiderium sit actus voluntatis procedens ab habitu voluntatis, qui dicitur spes, & distinguitur realiter à fide, & charitate. At fiducia est actus intellectus consistens in judicio de eo, quod saltè probabiliter objectum desideratum obtinebitur, idè que fiducia specificat habitum intellectus; unde spes adæquatè sumpta constituitur ex illo duplici habitu. Contrà tum 1. Licet objectum in diverso statu non specificet actus diversos, quando in utroque statu retinet eandem vim ad movendum, ut patet in infallibili Verbo Dei, quod eandem vim retinet ad movendum modò, quam retinebat in justanti, in quo prolatum fuit, cum ratione illius res restituta nunquam possit amittere suam infallibilitatem ex illo Christi Matth. 24. *Calum, & terra transibunt, verba autem mea non præteribunt*. At si consideretur pro diverso statu, in quo non habet eandem vim approximatum ad movendum, non potest eundem actum specificare: sic revelatio possibilis non sufficit, ut ego infallibiliter modò credam fide divina, sicut sufficit, quæ facta est; unde secundum diversitatem virtutis motivæ, quæ reperitur pro diverso statu illius virtutis, specificantur actus diversi: atqui bonitas objectiva, licet non possit specificare actum indivisibilem voluntatis, qui sit desiderium fiduciale, si non proponatur mihi ut consequibilis, potest tamen specificare indivisibilem voluntatis actum, qui sit desiderium fiduciale, si proponatur mihi certò, vel saltè probabiliter consequibilis, ut experientia demonstratur: ergo desiderium fiduciale non stat in duplici actu, quorum unus pertineat ad intellectum, & alter ad voluntatem, sed stat in indivisibili actu voluntatis.

Contrà 2. et explicatur eadem ratio: Bonitas objectiva secundum diversam ejus propositionem specificat diversos voluntatis affectus: si enim

si enim bonum aliquod consideretur ut possessum, terminat gaudium; si consideretur secundum se, terminat amorem strictum, aut simplicem complacentiam; si ut non possidendum, terminat desiderium diffidentiale; ita ut neque gaudium includat actum simul intellectus, & voluntatis, sed consistat in indivisibili actu voluntatis procedente ab objecto proposito ut possessio; quod idem est sub modo de aliis enumeratis affectibus: ergo si bonum proponatur ut possidendum, terminabit desiderium fiduciale, quod consistat non quidem in complexo actus intellectus, & voluntatis, sed in indivisibili actu voluntatis. Contra 3. Bonum cognitum ut probabiliter obtinendum non terminat eundem voluntatis affectum, sive idem desiderium, quod terminat bonum cognitum ut non obtinendum, ut ex experientia constat; sic veritas pure possibilis conditionate futura, & absoluta, non specificant eandem, sed diversas intrinsece scientias; unde desiderium, quod terminat objectum cognitum, ut probabiliter obtinendum, intrinsece, & essentialiter, distinguitur a desiderio, quod terminat objectum cognitum, ut non possidendum: sed in hoc stat, quod primus affectus sit essentialiter desiderium fiduciale: secundum autem desiderium diffidentiale: ergo &c. Contra 4. ex D. Thoma 2. 2. quaest. 18. art. 1. in Corpore: *habitus per actus cognoscuntur; actus autem spei est quidam motus appetitive partis, cum sit eius objectum bonum.* Quod late probaverat 1. 2. quaest. 40. art. 2. in Corpore: sed exinde apparet, actum spei esse actum tantummodo voluntatis; non autem complexum ex actu intellectus, & voluntatis: ergo &c.

10. Assero 2. Actus spei Theologicae intrinsece, & essentialiter est desiderium fiduciale supernum Beatitudinis Deo auxiliatori innixum. Probat, & explicatur conclusio: spes ex natura sua, ut constat a num. 1. est desiderium fiduciale, unde si contrahatur ad Theologicam, quae supernaturalis est, erit desiderium fiduciale supernum; insuper cum per spem Theologicam desideremus aeternam nostram beatitudinem, & objectivam quidem tanquam objectum primum, neque possimus alia secundaria objecta sperare, nisi cum respectu ad Beatitudinem, ut diximus a num. 86. de fide cum D. Thoma, ubi ait; *spes quidem principaliter respicit Beatitudinem aeternam; alia vero, quae petuntur a Deo, respicit secundario in ordine ad Beatitudinem aeternam;* exinde primum eius conceptus est, ut sit desiderium fiduciale supernum Beatitudinis; insuper Beatitudo objective considerata, sive ut est finis qui, est ipse Deus, qui solus est Beatitudo nostra objectiva, quemque spes utpote virtus Theologica respicit ut objectum formale quod a quo specificatur, ut diximus a num. 55. de fide. Dicitur tandem Deo auxiliatori innixum; quia haec nostra Beatitudo cum supernaturalis sit, non potest obtineri viribus nostris,

sed auxilio divino, in quo fiduciam reponimus, proindeque Deus, ut auxiliator est objectum formale spei secundum rationem fiducialem, ut dicemus a num. 15. ergo conceptus iste a nobis assignatus essentialiter convenit actui spei Theologicae.

Assero 3. Objectum materiale spei Theologicae est bonum arduum, & futurum, futuritione salte possibili pro libito eius, qui sperare potest. Probat, objectum materiale spei Theologicae est supernaturalis Beatitudo; ut constat ex Tobia, & Paulo adductis num. 2. cumque ad Beatitudinem supernaturalem obtinendam non sufficiant vires nostrae, sed indigemus supernaturali Dei auxilio, exinde spes Theologica respicit bonum, ad cuius consecutionem indigemus auxilio alterius; atqui bonum, ad cuius consecutionem indigemus auxilio alterius est bonum arduum, ut cum D. Thoma late docet Exim. Doct. disp. 1. de spe sect. 3. atque ex ipso naturae lumine constat; nulli etenim est facile obtinere, quod absque auxilio alterius obtinere non potest: unde D. Thomae 2. 2. quaest. 17. art. 1. ait: *objectum spei est bonum arduum, futurum possibile haberi;* & ibidem art. 5. distinguit spem a magnanimitate, quia magnanimitas tendit ad bonum ut auxilio proprio obtinendum; spes vero in bonum arduum assequendum auxilio Dei; quod etiam tradit 1. 2. quaest. 40. art. 1. unde objectum materiale spei Theologicae est bonum arduum. Rursus de natura spei est, quod respiciat bonum futurum, ut constat ex Paulo num. 4. & ex August. num. 1. atque ipsa experientia demonstrat: ergo objectum materiale spei Theologicae est bonum arduum & futurum.

Rursus, quod futuritio talis esse debeat, qualis in conclusione assignatur, facile ostenditur, quia ut possimus sperare, non requiritur, quod habeamus certitudinem de eo, quod obtinebimus bonum speratum; siquidem plures fideles sperant spe Theologica, & postea in plura peccata prolapsi damnati sunt, atque adeo Beatitudinem certo amiserunt; unde ad actum spei non praelucet indispensabiliter certitudo de obtinenda absolute Beatitudine, quam fideles sperant; quapropter licet cognitio certa de Beatitudine obtinenda, non officiat, ut absolute quis sperare possit, ut patet in illis fidelibus, qui habuerunt divinam revelationem de sua praedestinatione, & tamen verè, & constanter illam sperabant; atque in animabus purgantibus, quae verè sperant, & de sua aeterna salute certitudinem habent; at talis certitudo non est necessarii praerequisita, ut aliquis absolute possit elicere actum spei Theologicae, id circo sufficit futuritio saltem possibilis pro libito eius, qui sperare potest v. g. si ego habeam auxilia supernaturalia Deo collata, quibus pro mea libertate possum, si velim Beatitudinem obtinere, tunc jam Beatitudo potest pro libito meo fieri futura, & tunc ego possum, si velim, eam sperare.

C c c c 3

Hæc

13. Hæc autem futuritio vel potest esse stricta, quæ stat in carentia existentia nunc, & existentia postea, qualis intercedit respectu objecti primarij spei Theologicæ, nempe Beatitudinis, cum spes nostra Beatitudinem præcedat, nec possit in eodem instanti cum illa componi, ut constat ex num. 4. aliter actus fidei illuminans ad concipiendam spem, posset etiam in eodem instanti componi cum Beatitudine, quod falsum esse constat ex sæpè dictis in tract. de fide, vel potest etiam futuritio esse lata, qualis dari potest respectu objecti secundarij, sive respectivi, in eo consistens, quod licet actus spei non sit prior tempore re sperata, proindeque non representetur objectum cum carentia existentia nunc, & existentia postea: at actus spei est prior naturâ re sperata, cum qua in eodem instanti conjungi potest; quod ab aliquibus Theologis cum Hurcador, Oviedo, & aliis explicatur ita: potest Deus dicere Angelo in instanti B. si in hoc instanti elicias amorem erga me, dabo tibi gratiam; Angelus autem in eodem instanti, quo Deus illi loquitur, Deum intelligit, potestque sperare auxilium à Deo ad actum eliciendum, mediòque illo consequi gratiam; Deus etiam conferre potest in eodem instanti auxilium & gratiam promissam, & sic Angelus in eodem instanti gratiam speraret, & obrineret; in hoc enim nulla assignari potest repugnantia: sed in hoc stat, quod ad talem actum spei sufficiat futuritio lata de suo objecto: ergo &c.

14. Affero 4. Beatitudo nostra objectiva est objectum materiale primarium spei Theologicæ, per modum finis *qui*: Beatitudo verò formalis est objectum minus præcipuum per modum finis *quo*; alia verò bona ad Beatitudinem conducentia sunt objectum materiale, quasi respectivum. Probatum facile ex dictis: illud est objectum materiale primarium, & per modum finis *qui* spei Theologicæ, quod speramus, ut in eo, quiescamus; sed talis est Deus Beatitudo nostra objectiva: ergo &c. Rursus illud est objectum materiale minus præcipuum per modum finis *quo*, quod se habet ut unio ad possidendum finem *qui* speratum: hoc autem solum convenit Beatitudini formali: tandem illud est objectum materiale, quasi respectivum, quod licet in se habeat bonitatem distinctam à fine *qui*, & *quo*, at non attingitur per spem, nisi cum respectu ad Beatitudinem: sed talia sunt reliqua omnia bona, quæ per Theologicam spem speramus: cum ea omnia speramus, prout ducunt ad Beatitudinem, sive prout dicunt respectum ad illam, ut constat ex D. Thomæ cit. num. 10, ergo &c.

15. Affero 5. Objectum formale spei Theologicæ non solum correspondet formalitati desiderij respicientis nostram Beatitudinem, in quo relucet amor concupiscentiæ, præferentis objectum formale *quod*, & *cui*; verum etiam correspondet formali fiduciæ. Probatum conclusio facile ex dictis. Actus spei Theologicæ,

ut constat ex num. 10. est desiderium fiduciale, supernum Beatitudinis, ac proinde formalitati desiderij correspondet ut objectum formale bonitas beatitudinis, propter quam illam nobis speramus; unde bonitas Beatitudinis est objectum formale *quod* amatum, & desideratum; nos autem ipsi, quibus bonitatem illam Beatitudinis speramus, sumus objectum formale *cui*, in quo relucet amor concupiscentiæ præferentis objectum formale *quod*, & *cui*; ita ut spes non possit bonum attingere, nisi representetur ipsi speranti bonum, ut constat ex num. 1. Rursus spes secundum formalitatem fiduciæ respicit motivum, ratione cujus confidit Beatitudinem obtinere, quod nempe est Deus, ut Auxiliator, si quidem in Deo, ut auxiliatore fiduciam nostram reponimus, cum sine illius auxiliis non possumus viribus nostris Beatitudinem speratam obtinere: ex quo, ut constat ex num. 11. habetur arduitas in objecto spei: ergo &c. Ex dictis

Fit 1. Deum, ut auxiliatorem, ac proinde, ut promittentem, quod per ipsum non itabit, quo minus habeamus auxilia requisita, quibus si homo velit, possit obtinere salutem, esse objectum formale spei Theologicæ secundum formalitatem fiduciæ; ratio est, quia Deus, cum antecederet ad suam promissionem sit omnino liber ad conferenda, vel non conferenda supernaturalia auxilia creaturis, non potest aliter nos certificare de eo, quod per ipsum non stabit, ne conferantur nobis auxilia, nisi illa promittendò, vel revelandò illa nobis conferre; quod perinde est ad rem nostram, ut habeamus fidem de divinis promissionibus; fides enim occurrit, ut certissime representans divinam promissionem, & promissio divina ut representata, est movens ad concipiendâ fiduciâ ex dictis à nû. 8. Quamobrem D. Thomas quæst. unica de spe art. 1. ait: *sicut objectum formale fidei est veritas prima, ita etiam objectum formale spei est auxilium divine potestatis, & pietatis, propter quod tendit motus spei in bona sperata, quæ sunt materiale objectum*, & art. 4. *spei autem, secundum quod est virtus Theologica objectum formale est divinum auxilium, cui inebet, & Bonaventura in tertium distinctione 26. art. 1. quæst. 11. Spes facit considerare, & inibi summa, & immensa largitati, sicut fides facit assentiri prima veritati: unde quæst. 3. addit: sicut fides assentit Deo ut dicenti vera; sic spei inmittitur ut promittenti magna; quia potius Scriptura ad Deum promittentem, & auxiliatorem revocat fiduciam nostram. Sic Psalm. 17. Deus meus adjutor meus, & sperabo in eum, & Paulus & Rom. 5. Gloriamur in spe glorie secundum spem vitæ æternæ, quam promissis, qui non mentitur Deum. Vide n. 2. & Tridentinum num. 6.*

Fit 2. Non posse haberi certitudinem actus fidei, in quo juxta Scripturarum, Tridentini, & P. P. testimonia superius adducta debet radicari actus spei Theologicæ, nisi detur fides

fides de promissione divina dandi auxilia ad Beatitudinem obtinendam; ita ut non speret per Deum, quin auxilia conferantur; unde si Christus solum esset mortuus pro generibus singulorum, & non pro singulis generum, non possent singuli hominum pervenire ad statum, in quo possent Theologicè sperare, ideòque non possent obligari præcepto supernaturali spei contra definitionem Alexandri VII. cit. num. 6. Ratio est, quia illi, pro quibus Christus mortuus non esset, non haberent promissionem divinam de collatione auxiliorum ad Beatitudinem obtinendam, ita ut non staret per Deum, quo minus auxilia illa reciperent; cum nulla auxilia hominibus conferantur in statu naturæ lapsæ, nisi per Christi merita; neque transgressio præcepti spei posset attribui hominibus illis ratione demeriti, & libertatis in Adamo tanquam in capite, sive ratione peccati originalis liberè ab Adamo commissi; id enim fuit in illo actuale, quod in nobis est originale: quod autem ea libertas non sufficiat, constat ex Alexandro VIII. inter 31. propositionem damnante primam, quæ sic habeat: *in statu naturæ lapsæ ad peccatum formale, & demeritum sufficit illa libertas, quæ voluntarium, & liberum fuit in sua causa peccato originali, & libertate Adami peccantis.* Sed ille, qui non habet promissionem divinam de eo, quod quantum est ex parte Dei, non deficient illi auxilia, quibus post Adami peccatum posset mereri, & demereri per exercitium libertatis personalis, licet non speraret, non exinde transgrediretur præceptum spei Theologicæ, quod impleri non potest sine talibus auxiliis; aliter obligaretur ad impossibilia, quod est contra lumen naturæ, & contra Tridentinum sess. 6. cap. 11., ubi ait: *Deus impossibilia non præcipit*: ergo &c. Vide quæ de his latè diximus à num. 185. de Gratia.

18. Fit 3. Formalitatem desiderij, quæ talem, & formalitatem fiduciæ, quæ talem, diversimodè respicere suum objectum formale: ratio est, quia formalitas desiderij ita respicit pro suo objecto formali bonitatem speratam constitutam ex fine *qui*, & *quo* requisitis ad constituendum finem *cujus*, ut Philosophi, & Theologi ajunt, & dicemus à num. 33. ut illam amet propter bonitatem, quam habet speranti bonam; unde illam ex necessitate respicit tanquam objectum formale *quod*, sive intrinsecè, ut alij vocant, ex dictis à num. 53. de fide: at fiducia non respicit ex necessitate objectum motivum tanquam objectum formale *quod*; sed potest respicere objectum motivum tanquam objectum formale *quo*, sive extrinsecè, ut alij ajunt: ratio est, quia ad concipiendam fiduciam satis est, quod representetur nobis bonum, quod desideramus futurum saltem pro libito nostro: atqui ut ita representetur, non est necesse ex vi formalitatis fiduciæ, ut illud amemus; sæpè enim contingit, quod motivum efficax ad fiduciam non ametur à speran-

te; sic qui cognitò peccatò æmuli, quo indignus factus est ad dignitatem, quam obtinisset, si non peccasset, concipit fiduciam obtinendi dignitatem, aut qui illam concipit ex peccato præsupposito ipsius conferentis, non exinde amat peccatum æmuli, neque peccatum conferentis dignitatem, sine quo fiduciam illam non concepisset; sic etiam ille, qui credit per fidem Deum promississe dare auxilia illi ad obtinendam Beatitudinem, licet non advertat ad amandam, neque amet divinam promissionem, sed eam verè jam præsupponat cognitam, ut existentem, potest quàmoprimè concipere fiduciam de obtinenda Beatitudine; sed in eo stat, quod motivum fiduciæ non attingatur intrinsecè, sive ut objectum formale *quod*, sed tantum ut objectum formale *quo*, sive ut motivum extrinsecum fiduciæ: ergo &c.

19. Fit 4. Bonitatem Beatitudinis, si consideretur saltem tanquam finis *cujus* constitutus ex fine *qui*, & *quo*, propter quam illam nobis speramus, esse objectum formale *quod*, & quidem necessarium secundum formalitatem desiderij; bonitatem verò aliorum objectorum, quæ speramus extra Beatitudinem esse objectum formale *quod* minus necessarium, sive respectivum; ipsum verò sperantem esse objectum formale *cui*; unde spes Theologica à proprio sperantis interesse nunquam præscindit. Ratio est, quia objectum illud, quod propter suam bonitatem nobis bonam desideramus, & propter quod ad alia bona tendimus, est id, cujus gratiâ agimus, & desideramus, ideòque à Philosophis vocatur finis *cujus*, nempe cujus gratiâ reliqua sunt; sed respectu concupiscentiæ reliqua sunt ratione finis *qui*, & finis *quo*; atque in casu nostro ratione Beatitudinis constitutæ ex fine *qui*, & ex fine *quo*: unde bonitas Beatitudinis consideratæ tanquam finis *cujus* est objectum formale *quod*, & necessarium spei secundum formalitatem desiderij. Rursus reliqua bona per spem Theologicam attracta, & quæ etiam nobis desideramus propter suam bonitatem nobis bonam, cum ea desideremus respectivè ad Beatitudinem, ut constat ex num. 10. sunt objectum formale *quod* minus necessarium, sive respectivum: ergo spes Theologica ea bona respicit tanquam objectum formale *quod* respectivum: hæc omnia satis constant ex dictis, & clariora fient à num. 33.

20. Fit 5. Animam in statu sanctæ indifferentiæ habere posse desideria voluntaria, & deliberata propter suum interesse etiam in iis occasionibus, in quibus toti suæ gratiæ fideliter cooperatur. Ratio est; quia status in eo differt ab aliquo virtutis, quia actus est transiens; status verò est permanentis, & quasi stabilis pro aliqua longa differentia temporis; atqui nullus est assignabilis talis status, sive stabilis longa differentia temporis, in quo statu anima peccet sperandò Theologicè suam Beatitudinem; potest enim in uno instanti Deum super

super omnia diligere per charitatem, & in altero ea bona sibi desiderare; tale namque desiderium multum provocat animas ad fervorem, aliarumque virtutum exercitium; sic David in statu perfectionis constitutus Psalm. 118. aiebat: *inclinavi cor meum ad faciendas justificationes tuas in eternum propter retributionem*: sic Paulus hortatur omnes fideles ad exercendas virtutes, & vitia comprimenda ad Rom. 12. *spe gaudentes*; sic ipse Apostolus quidem perfectissimus, & in gratia confirmatus, aiebat ad Rom. 5. *gloriamur in spe gloria secundam spem vite eterne, quam promisit, qui non mentitur Deus*.

21. Unde in illis occasionebus, in quibus anima in eo statu vel tentationem pateretur contra spem, vel dum per spem vellet ad alia virtutum opera erigere animum, non exinde dici posset, non cooperari fideliter toti suae gratiae; non enim contra fidelitatem se gereret talem spei actum eliciendo; sed prudentissimè ageret; cum tunc Deus animam non obligaret ad exercendam continuò solam charitatem: talis quippe status est supra conditionem viatoris, quam in sanctissimis, & perfectissimis viris, atque in ipsis Apostolis cognoscimus. Unde Innocentius XII. die 12. Martij anno 1699. Inter 23. propositiones meritò damnavit 4. quae sic habebat: *In statu Sanctae indifferentiae anima non habet amplius desideria voluntaria, & deliberata propter suum interesse, exceptis iis occasionebus, in quibus toti suae gratiae fideliter non cooperatur; & quintam: In eodem statu Sanctae indifferentiae nihil nobis, omnia Deo volumus, nihil volumus, ut simus perfecti, & Beati propter interesse proprium; sed omnem perfectionem, ac Beatitudinem volumus, in quantum Deo placet efficere, ut velimus res istas impressione suae gratiae &c.*

22. Quapropter propositiones illae damnatae vim tollunt motivi, seu incentivi ad inflammandum Dei amorem efficacissimum, & excludunt e numero perfectorum Moysen, Davidem, & Paulum, qui remunerationis, retributionis, & coronae intuitu egerunt, & sese ad currendum in stadio ad amandum Deum cohortati sunt, ut constat ex Psalm. 118. ex cap. 11. ad Hebraeos, & ex 6. ad Timotheum: quod de Moysè, & Davide asserit quoque Tridentinum sess. 6. cap. 11. Nullus enim est viatoris status, in quo non sit homo gravibus tentationibus substitutus, atque illis etiam, quae contra spem pugnant; ut enim habet Job. cap. 1. *Militia est vita hominis super terram*: sic etiam dicitur Proverbiorum 24. *Septies enim in die cadet iustus*: quomodo ergo in eo casu eas tentationes vincens, atque ad spem actus se praeparans, easque ferventer eliciens diceretur anima non cooperari fideliter toti suae gratiae? certè valde diversa est doctrina Sacrae Scripturae, propheta si quidem, qui animi perturbationem maximam patiebatur, dum dicebatur illi per singulos Dies: *ubi est Deus tuus*, hac respon-

sione tanquam fidelis servus se erigebat Psalm. 37. *Quare irristis es anima mea, & quare conturbas me? spera in Deo, quoniam adest confortabor illi*.

Unde istae propositiones damnatae valde affines esse videntur illi propositioni Molinoli, quam damnavit Innocentius XI. & sic habebat in occasione tentationum furiosarum non debet anima elicere actus explicitos virtutum oppositarum, sed debet in supra dicto amore, & resignatione permanere. Quare ille, qui in illis occasionebus nollit ad explicitos actus virtutum oppositarum recurrere, in magno periculo eliser, ut vinceretur, & ut humana fragilitas, facile laberetur. Quomodo ergo posset à peccato excusari? quando quidem, ut Scriptura docet: *qui amat periculum, peribit in illo*; unde valde ludabiliter se exerceret ad vincendas, & superandas illas tentationes eliciendo tunc actum spei, quo aeternam Beatitudinem ut sibi bonam speraret, qua spe inflammatus animus tentationes vinceret, sic quae posset dicere cum Apostolo ad Rom. 8. *spe salvi facti sumus*.

Fit 6. Objectum formale fiducia, quae talis, licet in spe Theologica requiratur fides de divinis promissionibus, sive de Deo ut promittente, quod per ipsum non stabit, quo minus habeamus auxilia, ut possimus Beatitudinem obtinere, non coartari ad hoc solum motivum, sed posse etiam aliis divinis perfectionibus simul niti, nempe misericordiae, liberalitati, benignitati, aliisque similibus. Ratio est, quia haec omnia conducunt ad eliciendam fiduciam; cumque fiducia ex suis intrinsicis non exigat illas attingere ut objectum formale quod, sive ut alii vocant, intrinsecè, nullum est inconveniens, quòd perfectionibus necessariò requisitis aliae quoque à nobis assignatae superaddantur. Dixi, sapè fiduciam non attingere ex necessitate objectum suum motivum, tanquam objectum formale quod, sive ut alij vocant intrinsecè; quod notandum esse censui, ne aliqui equivocationem patiantur. Non enim vocatur ab aliis objectum formale quo extrinsecè attractum, & objectum formale quod attractum intrinsecè, ita ut intendatur actum specificari intrinsecè ab objecto formali quod, & specificari extrinsecè ab objecto formali quo; solum enim intendunt per eas voces explicare, quod Antiqui Theologi explicant per objectum formale quod, & quo; si enim intenderent, quòd actus specificatur intrinsecè ab objecto formali quod, falsissimè assererent; quandoquidem actus solum specificatur intrinsecè à suis pradicatis formalibus, sive à sua tendentia in objectum, quae identificatur cum ipso actu; siquidem actus per se ipsum est tendentia in objectum, & non per objectum; hac autem explicatione praemissa, ne de voce quaestionis imisceamus; parum curandum est, quòd motivum formale quod vocetur objectum formale quod, vel appelletur motivum intrinsecum.